

Predikan i Västerorts kyrkan 25 augusti 2013

13:e söndagen efter trefaldighet

*Medmänniskan / Diakonins dag*

---

*Evangeliet enligt Matteus kapitel 5, vers 38 – 48*

*Ni har hört att det blev sagt: 'Öga för öga och tand för tand.' Men jag säger er: värij er inte mot det onda. Nej, om någon slår dig på högra kinden, så vänd också den andra mot honom. Om någon vill processa med dig för att få din skjorta, så ge honom din mantel också. Om någon vill tvinga dig att följa med en mil i hans tjänst, så gå två mil med honom. Ge åt den som ber dig, och vänd inte ryggen åt den som vill låna av dig. Ni har hört att det blev sagt: 'Du skall älska din nästa' och bata din fiende. Men jag säger er: älska era fiender och be för dem som förföljer er; då blir ni er himmelske faders söner. Ty han låter sin sol gå upp över onda och goda och låter det regna över rättfärdiga och orättfärdiga. Om ni älskar dem som älskar er, skall ni då ha lön för det? Gör inte tullindrivarna likadant? Och om ni hälsar vänligt på era bröder och bara på dem, gör ni då något märkvärdigt? Gör inte hedningarna likadant? Var fullkomliga, så som er fader i himlen är fullkomlig.*

---

När jag hösten 2012 vikarierade som pastor på häktet i Uppsala funderade jag mycket på hur jag bäst skulle möta och bemöta de häktade. Det växte fram ett sätt som till dels kom som en kontrastering mot ett antal kriminalvårdares förutfattat negativa syn på de intagna men det växte kanske framförallt fram via alla de möten och samtal jag hade med ”medmänniskan” i varje cell.

Cellen är sju kvadratmeter med en toalett med öppen dörr. De som satt längst på häktet satt över ett år, de som satt kortast satt några dagar. Min känsla var att varje dygn måste vara en plåga. Sverige har, skamligt nog, bland Europas längsta häktningstider.

Det förhållningssätt som blev väldigt tydligt där och då var att varje gång jag gick in i en cell såg jag framför mig att det var mig själv jag skulle möta. I varje cell satt jag, i varje cell satt du. I varje cell satt en medmänniska. Inte en av dom utan en av oss.

Jag sitter ofta och gärna på olika ställen, kaféer, bänkar och annat, i Stockholms innerstad där jag har mitt hem. Jag älskar att titta på människor, inte stirra utan titta, iaktta och tänka vidare. I varje människa jag sett under alla dessa stunder av seende finns jag, i varje människa jag sett finns du.

Vi är så lika varandra och vi är så olika varandra. Vi är ofullkomliga i den meningen att vi har brister, gör fel, kommer snett. Vi är fullkomliga i den meningen att... Ja, det vet jag faktiskt inte riktigt.

Fullkomlighet är ett svårt ord, fullkomlighet är distansnerande och oantastligt. Den enda gång jag tycker det funkar, är de gånger jag inser att jag är en fullkomlig idiot.

Men det finns en del människor som känns mer fullkomliga än andra. Jag tänker givetvis på Jesus men också på Nelson Mandela, Mahatma Gandhi, Moder Teresa och andra. Någon slags förebilder men samtidigt någon slags hinder. Lite för bra för att vara sanna.

Jag minns när jag för många år sedan skulle gå och se filmen Gandhi, med Ben Kingsley i huvudrollen. Det var en mittpådagen-föreställning, en söndagsmatiné, och vi var inte så många. Precis innan vi gick in i salongen så ser jag en överviktig, ensam och till synes lite ängslig kille i 12-13årsåldern stå vid godisautomaten.

Han ska säkert se nåt kul eller spännande, kanske nåt tecknat, tänkte jag.

När han sedan blir en av oss som ska se filmen "Gandhi" fastnar han för alltid i mitt huvud och i mitt hjärta. Jag blir aldrig kvitt honom.

Varför gick han ensam på bio? Hade han inga kompisar? Skickade pappa och mamma iväg honom med lite pengar istället för att ge honom av sin tid? Varför valde han Gandhi? Vem hjälper honom med läxorna? Vem kramar om honom?

Ja, mina tankar för iväg och pojken blev en relief till filmen om den store och i mångas ögon fullkomlige Gandhi.

Det finns människor som vi ser som fullkomliga och så finns du och jag. Vi som försöker leva våra liv så gott vi kan och som då och då misslyckas. Vi som pratar om att leva för andra men mest tänker på oss själva. Vi som vill alla väl, men blir irriterade när det går för bra för människor i vår närhet och inte för oss. Vi som drabbas av egoismen och avunden, dessa två "styggelser" som så ofta hindrar oss att vara dom vi vill vara, dom vi kan vara.

När jag började mina teologistudier på 80-talet (i slutet av förra milleniet) så fanns det teologi och teologer som var mer intressanta och tillgängliga än andra. En av dessa som fångade mig då, och fortfarande gör det, var Gustav Wingren. Professor i Teologi vid Lunds universitet och författare till många och bra böcker

Jag minns när jag tog mig an hans bok Credo, trosbekännelse, skriven 1974. Redan efter ett antal sidor blev jag så störd av det han skrev att jag kastade boken i väggen, ja jag gjorde faktiskt det. I efterhand kan jag tycka att det var lite väl teatraliskt men som nybakad teologistuderande blev det mesta lite drastiskt och teatraliskt.

Han skriver i kapitlet "Guds handlande möter motstånd" om det onda, det som förstör. Nåt som i min verklighetsuppfattning fram till dess placerats i onskan, mer eller mindre personifierad eller i onda

människor. Jag citerar: *De gamla kyrkofäderna... visste bättre. Ursynen är för dem "avund". Något mindre skapande, något så motsatt givandet som avunden är, kan inte tänkas. Till och med detta att slå ihjäl är relativt positivt och oskyldigt, jämfört med avund. Det kan ju tänkas att jag slår ihjäl en skadegörare och därmed skyddar liv. Men att avundas, att se något gott landa hos en annan och reagera negativt på detta goda skeende, bara därför att jag inte fick vinsten själv, det kan helt enkelt inte vara annat än förstörelse, missnöje inför en som ger, fientlighet alltså mot skaparen. Men avund är något allmänt mänskligt, det finns "i hjärtat" hos oss alla... Avunden är där bara, det är ett lika naket faktum som att livet är där. Men dessa två nakna, givna, i djupaste mening originella företeelser är till sin struktur helt olika. Avunden tär och äter på livet. Avunden skulle sakna existensmöjligheter om inte det goda först funnes.* Slut citat.

Boken för i väggen för onskans uppkomst och orsak kom för nära. Jag var en del av den, den gick inte att skylla på andra. Egoismen och avunden hindrar oss att vara de människor vi vill vara, de människor vi är. Det är samma sak på ett samhälleligt plan och på ett nationellt plan. Att sko sig själv och att vara avundsjuk på andra har startat många katastrofer, kriser och krig. Det kan gälla mark, berg, makt, vinstintressen, floder, pengar, hav, olja och naturtillgångar.

Evangeliet idag säger att solen går upp över både ond och god, regnet faller över både rättfärdig och orättfärdig. Vi är alla lika. Vitsen med att lita på, luta sig emot och lära sig leva med, att solen går upp och regnet faller över såväl ond som god måste vara att den ständiga kampen mellan ont och gott, mellan rätt och fel, mellan att vara människa och inte få till det, pågår inom oss, inte emellan oss. Inom oss alla.

Du och jag bär på möjligheter att vara medmänniskor på samma sätt som vi bär på möjligheter att inte vara det.

Denna söndag har underrubriken "Diakonins dag". En rubrik som väcker en viss tveksamhet precis som så många andra utsedda dagar;

barnens dag, kanelbullens dag. Idag är det t.ex. Brunchens dag. Vad signalerar vi när vi förpassar något till en, och endast en dag. Finns inte risken att koncentrationen av innehållet blir så stor att det riskerar att glömmas andra dagar. Det fenomenet gör ju inte så mycket när det gäller kanelbullen, brunchen och annat mer eller mindre trivialt. Men en kyrka som tänker sig att en söndag av 52, en dag av 365 skulle vara Diakonins dag är illa ute. Diakonin är kyrkans innersta och yttersta. Häromveckan hade vi höstens första Än sen då?-samling; Diakoni-Än sen då? med Anna Ardin och då fick vi lära oss att ordet Diakoni kommer från grekiskans ord δίακονος (diákonos), tjänare, budbärare. Ordet kan också ses som sammansatt av orden dia (genom) och konis (damm), att röra upp damm genom att skynda. Refererar till det damm som rörs upp av en tjänare eller budbärare på väg. Eller så härstammar orden från διάκω, som betyder att utföra någon annans uppdrag.

Oavsett vilket och hursomhelst så är Diakoni den djupaste dimensionen av att vara kyrka och det är den djupaste dimensionen av att vara människa.

Att vara kyrka för andra och människa för andra... och då och då är du och jag ”andra”.

Vi måste träna oss i att se människan.

Det finns inga Vi och Dom, det finns bara Vi

Vad vi ser avgör hur vi är! Seendets Gud vill att vi tar tag i livet med öppna ögon, öppna sinnen, och gör så gott vi kan... och det är inte så lite det.

Dagens predikan så här långt är en redigerad och uppdaterad version av den första predikan jag höll här i Västerorts kyrkan söndagen den 25 augusti 2013. Liksom psalmer kan predikningar användas igen.

Precis som då avslutas predikan idag med en saga. Jag drabbades av den då jag för länge sedan såg filmen *The Fisher King* där den till synes

galne uteliggaren, spelad av Robin Williams, berättar sagan för den nedgångne och tidigare framgångsrike radioprataren, spelad av Jeff Bridges. Vad jag inte visste då, men vet idag, är att berättelsen har sina rötter från 1200-talet och Kung Arthur.

Sagan om Fiskarkungen.

*"Som liten prins ska han vara ensam i skogen för att visa sitt mod. Medan han sitter där ensam vid sin eld, får han en helig syn. Ur elden framträder den heliga Graal, bågaren som är en symbol för Guds nåd. En röst säger till pojken: "Du ska vara Graals väktare och läka hjärtan".*

*Men pojken hade en annan vision; ett liv fyllt av makt och ära. Och i sitt upphetsade tillstånd kände han sig, helt kort, inte längre som den lille pojken han var, utan oövervinnerlig, som Gud. Så han sträckte sig efter Graal, men den försvann och hans hand blev svårt bränd av elden.*

*Ju äldre pojken blev, desto värre blev skadan. Tills en dag när livet förlorade sin mening. Han hade inte längre någon tilltro, inte till någon enda. Han kunde varken älska eller känna sig älskad. Han började dö.*

*En dag kom en däre till slottet och fann att kungen var ensam. Och på därars vis, såg han inte att det var kungen, han såg bara en ensam man som led.*

*Och han frågade: "Vad fattas dig, min vän?"*

*Kungen svarade: "Jag är törstig, jag vill ha vatten att svalka min strupe med."*

*Så dären tog en bågare, fyllde den med vatten och räckte över den. När kungen började dricka upptäckte han att skadan var läkt. I händerna höll han Graal, symbolen för Guds nåd, som han letat efter hela livet.*

*Han vände sig till dären och frågade: "Hur kunde du, av alla, hitta den?"*

*Dären svarade "Inte vet jag, jag såg bara att du var törstig!"*

Amen      Vi sjunger psalm 379 Kristus du är annorlunda